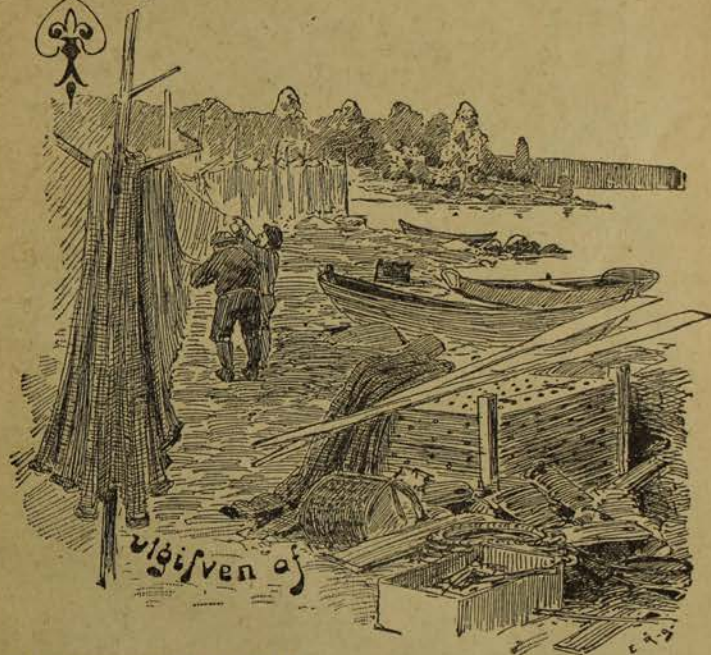

SVENSK FISKERITIDSKRIFT

Dr. TH. THORSTEN EKMAN

31: A ÅRG.

1922

HÄFT. 5.

ALMQVIST & WIRSELLS BOKTRYCKERI-A.B.
UPPSALA

Fiskare! Fiskenäät, bodda och obodda, not-slingor, ävensom ryssjor och mjärdar köpas bäst och billigast från vår gamla, välkända fabrik. Första pris vid alla besökta utställningar, däribland guldmedaljer i London, Göteborg, Malmö, Stockholm och Bergen. Priskurant gratis och franko.

Svenska Fiskredskapsaktiebolaget, Stockholm.

Fiskenät av bomullsgarn och hampgarn i alla garnnummer, maskstolar, maskdjup och längder, ävenså nätslingor, hamp- och järntrådslinor

levereras av

MECHANISCHE NETZFABRIK G. m. b. H.

vorm SCHROEDER & MOEGELIN

Landsberg a/w Angersstrasse 14—16. Tyskland

Grundad 1874

De arbetslösas förening, Malmö,

önskar komma i förbindelse med fiskare i och för leverans till De arbetslösas förenings fiskeriaffär.

De arbetslösas förening, tel. 9589.

Postadress: Folkets Hus, Malmö. Tid: 9 f. m.—2 e. m.

Några få serier årgångar

av Svensk Fiskeritidskrift I—XI (1892—1902)

finnas å kr. 14 hos redaktionen, adress: Södertelge

Lösa årgångar av desamma (utom år 1898) finnas å 1:25 (årg. 1892 å 1:50, årg. 1900—1902 å 1 kr.) De flesta häften (utom 1892 häft. 2, 1898 häft. 2, 1899 häft. 1 och 1900 häft. 3) finnas lösa å 50 öre.

Portokostnader tillkomma.

Reservation för slutförsäljning.

Svensk Fiskeri-Tidskrift

UTGIVARE D:R TH. THORSTEN EKMAN.

FISKERIINTENDENT.

31:a årg.

1922

Häft. 5

Protokoll, hållet vid Svenska Fiskareförbundets styrelses sammanträde i Stockholm, Eriksbergsgatan 3, den 19 oktober 1922.

§ 1.

Närvarande: Professor Lönnberg, överdirektör Lindström, greve Bielke, fiskeritillsyningsman Borgström, fiskeriassistent Alm, fiskerikonsulent Schager och fiskeriintendent Ekman.

§ 2.

Beslöts, att årsmötet 1923 skulle äga rum i samband med samma års Lantbruksvecka, om denna som vanligt ägde rum vid lämplig tidpunkt; det hade uppgivits, att den skulle börja den 19 mars. Under förutsättning att så bleve fallet, uppdrogs åt sekreteraren, som utsågs till sådant ombud, som anges i § 3 av Lantbruksveckans stadgar, att med vederbörande hos Lantbruksveckan förhandla om tid och lokal för årsmötet, varvid samtidigt framställdes det önskemålet, att årsmötet som vanligt bleve förlagt till tisdagen, och att lokalen bleve Kungl. Lantbruksakademiens stora sal, samt att tiden för mötets början liksom föregående år utsattes till kl. 1,30 på dagen.

§ 3.

Meddelades, att Stockholms, Göteborgs och Bohus läns samt Kalmar läns Norra hushållningssällskap hade beviljat förbundet anslag med 100 kronor vardera samt Jönköpings hushållningssällskap med 125 kronor, summa 425 kronor, till

9 — 2233. Svensk Fiskeritidskrift 1922. Häft. 5.

bidrag för förbundets verksamhet särskilt för utgivandet av tidskriften.

Fem hushållningssällskap hade prenumererat på tillsammans 117 exemplar av tidskriften för utdelande bland fiskare.

§ 4.

Antogs följande förslag till inkomst- och utgiftsstat för år 1923:

*För tidskriften:**Utgifter:*

Tryckning, därav figurer och planscher kr. 300:—	kr. 3,200:—
Tryckeriets expedition, därav postporton kr. 325:—	» 525:—
Honorar	» 500:—
Redaktionens postporton och expenser	» 200:—
Redaktörens arvode	» 500:—
Summa	kr. 4,925:—

Inkomster:

1/4 av årsavgifterna i Förbundet (400 à 4:50)	kr. 1,800:—
Prenumeration, därav av hushållningssällskap kr. 350:—	» 450:—
Försäljning av broschyrer m. m.	» 50:—
Annonser	» 225:—
1/4 av bidrag från hushållningssällskap	» 200:—
Statsbidrag till utgivande av tidskriften	» 2,200:—
Summa	kr. 4,925:—

*För Förbundets övriga verksamhet:**Utgifter:*

Årsmöte och sammanträden	kr. 350:—
Tjänstemännens resor	» 100:—
Postporton, telefon och övriga expenser	» 225:—
Oförutsett	» 100:—
Sekreterarens arvode	» 300:—
Summa	kr. 1,075:—

Inkomster:

1/4 av årsavgifterna (100 à 4:50)	kr. 450:—
Räntor	» 425:—
1/4 av bidrag från hushållningssällskap	» 200:—
Summa	kr. 1,075:—

§ 5.

Beslöts att ingå med underdånig anhållan om ett statsbidrag à 2,200 kr. för fortsatt utgivande under år 1923 av Svensk Fiskeritidskrift.

§ 6.

Beslöts, att hos de hushållningssällskap, vilka föregående år understött Förbundets verksamhet, göra hemställan om fortsatt stöd härutinnan.

Uppdrogs åt sekreteraren att under hand söka möjlighet att vinna även andra hushållningssällskap för understöd åt Förbundet, framför allt till prenumeration å tidskriften.

§ 7.

Återvaldes till ordförande professor Lönnberg, till vice ordförande överdirektör Lindström samt till sekreterare och kassaförvaltare doktor Ekman, allt för år 1923.

§ 8.

Beslöts, att Förbundet skulle erbjuda sig att ingå som medlem i den Internationella Föreningen för Limnologi, därest avgiften ej vore för betungande.

§ 9.

Med anledning av i »jaksakkunnigas» förslag till »Stadga om jakt och om fridlysning av vissa djurslag» upptagna fridlysningstider för storskarv, storlom och smålom samt gråtrut (»samtliga trutar utom havstrut») ville styrelsen uttala, att fridlysning av dessa fåglar vore fullkomligt överflödig eller olämplig på grund av deras egenskap av skadedjur.

§ 10.

Åt doktor Alm och sekreteraren uppdrogs att författa en kort framställning med uppmaning till fiskare och fiskeintresserade att uppsamla och till Svensk Fiskeritidskrift insända vissa slag av intressanta rön och iakttagelser rörande fiske,

av vilken framställning, tryckt i tidskriften, särtryck skulle i stort antal spridas på lämpligt sätt.

§ 11.

Uppdrogs åt doktor Alm att taga del av det nuvarande läget av »förslaget till omorganisation av den lokala fiskeridministratonen m. m.» för att inför styrelsen föredraga detta ärende.

Stockholm som ovan.

Thorsten Ekman.

Justeras

Einar Lönnberg.

FISKERINÄRINGSSAKKUNNIGES BETÄNKANDE.

På sin tid tillkallades sju sakkunniga »för att verkställa utredning och framställa förslag angående ökad användning av fisk inom landet och för sådant främjande i allmänhet av fiskerinäringen, att den måtte kunna bedrivas med ekonomiskt tillfredsställande resultat». Den 31 mars 1922 överlämnade dessa, de s. k. »fiskerinäringssakkunniga», sitt betänkande till jordbruksministern.

De sakkunniga hava sammanfattat sina förslag sålunda:

att åtgärder måtte vidtagas för att fiskerinäringens krav i görligaste mån måtte bli tillgodosedda såväl genom att snabba och lämpliga järnvägsförbindelser anordnas, som genom att fiskförsändelserna så förvaras och handhas, att fisken kommer konsumenterna till handa i bästa möjliga skick;

att telefonförbindelser till avlägset belägna fiskelägen, snarast ske kan, måtte anordnas i så stor omfattning som möjligt på för fiskarna gynnsamma villkor;

att hygieniska föreskrifter för försäljning av fiskvaror icke göras strängare än som är oundgängligen nödvändigt, på det

att fiskhandeln icke härigenom försvåras och varan onödigtvis fördyras;

att försäljning av fisk från vagn av vederbörande myndigheter måtte uppmuntras i syfte att göra fiskvaran lätt åtkomlig för allmänheten;

att järnvägsfrakterna för färsk fisk vid styckeogods försändelse måtte beräknas efter tariff 3 och att den minimivikt, varefter fraktagift beräknas för styckeogods, måtte nedsättas till 20 kilogram;

att åtgärder i görligaste mån måtte vidtagas för åstadkommande av låga telefontaxor för fiskerinäringen;

att normalstadgar för fiskförsäljningsföreningar måtte tryckas på statens bekostnad för att på rekvisition kostnadsfritt utlämnas;

att ett årligt reservationsanslag på 30,000 kronor måtte anvisas till bestridande av de organisationskostnader, som äro förenade med bildandet av sammanslutningar mellan fiskare;

att åtgärder måtte i kommunerna vidtagas till fiskhandelsprisens reglerande genom kommunal fiskhandel eller annorledes, samt att fiskeriidkarna genom myndigheternas medverkan beredas möjlighet att i största möjliga omfattning anordna fiskförsäljning direkt till konsumenterna;

att ett årligt anslag på 10,000 kronor måtte anvisas för beredande av möjlighet för fiskare, fiskeriarbetare och länsfiskeritjänstemän att företaga resor för studier på fiskerinäringens olika områden;

att lantbruksstyrelsen måtte få i uppdrag att uppgöra normalritningar till enklare anläggningar för förädling och förvaring av fisk för att därmed jämte erforderliga beskrifningar vid behov tillhandagä företagare på området;

att ett årligt lånebelopp av sammanlagt 150,000 kronor måtte ur fonden för fiskerinäringens befrämjande enligt nu gällande bestämmelser utdelas för anläggning eller utvidgning av inrättningar för tillgodogörande, förvaring, konservering och förädling på olika sätt av fisk;

att lantbruksstyrelsen måtte få i uppdrag att närmare låta utreda spörsmålet om införande i vårt land av vrakning för

saltad makrill samt för saltad och torkad fisk och framlägga det förslag, som blir resultat av denna utredning;

att föreskrift måtte meddelas därom, att färsk fisk utom sill och strömming, som inköpes till utspisning vid statens inrättningar, skall vara rensad vid fångstillfället;

att ett årligt reservationsanslag å 40,000 kronor måtte anvisas för bedrivande av propagandaverksamhet för ökad användning av fisk; samt

att ett årligt reservationsanslag å 10,000 kronor måtte anvisas för främjande av fiskexporten.

Att på en gång upphjälpa en gammal näring, som av olika anledningar lider av brist på avsättning av sina produkter både inom egna landet och genom export, är ju ej lätt. Också anföres i inledningen: »Att från statens sida vidtaga några mera effektiva åtgärder till fiskerinäringens upphjälpande¹ möter under nuvarande förhållanden stora svårigheter. De förslag, som vi i det följande framställa, äro också av den natur, att man först så småningom därav kan förvänta några resultat.»

Det är ju rätt många förslag som framställes och de äro nog alla mer eller mindre ägnade att hjälpa. Då de största fiskmängderna fångas av västkustfiskarna, är det ju klart, att de flesta förslagen avse västkustfiskets avsättning. Emellertid torde väl exportförhållandena föga kunna påverkas från vår sida, då det huvudsakligen är valutaförhållanden, som stoppat vår export. Inom landet beror ju den otillfredsställande avsättningen på ett flertal förhållanden, av vilka nog en del kunna påverkas medelst genomtänkt och praktiskt lagd propaganda för fiskkonsumtion; lämplig konservering och förvaring av en del av den fisk, som ej kan säljas färsk, måste ju också kunna väsentligen bidra till att lätta färskfiskmarknaden.

Själva försäljningsförmedlingen av färsk fisk, fiskhandeln, är nog dock det viktigaste och även det mest svårarbetade området. Då med frånseende av enstaka platser, där det allmänna (kommuner, ej staten) möjligen skulle kunna ordna

¹ Det gäller här avsättning och icke produktion.

fiskhandeln, denna måste skötas genom enskild företagsamhet (häri inbegripet kooperativ sådan), så kan ej heller det allmänna göra de stora insatser för ordnandet, som vore önskvärdt.

De sakkunniga ägna åtskilligt utrymme till fiskhandeln och »mellanhändernas förtjänster» och fördyringen av varan, innan den kommer från producenten till konsumenten. Denna fördyring är ofta mer än avsevärd. Det anföres (ej ovanliga) exempel på, hur utförsäljningspriset i procent av förstahandspriset i Göteborg (4—16 april 1921) uppgått till för sill 242,9 (från 35—85 öre), för kolja 207,2 (från 83—172 öre), för torsk 560 (från 30—168 öre), för vitling 296,9 (från 32—95 öre) och för rödspätta 198,2 % (från 111—220 öre). Visserligen finnas en hel del omkostnader, såsom frakter¹ m. m., och avbränningar, men dessa äro dock, som de sakkunniga anmärka, »ej av den omfattning, att därav kan förklaras den stora skillnaden mellan minuthandelspriset och de pris fiskarna erhålla». Det påpekas också, att mellanhänderna alltför mycket torde lägga an på »att genom höga försäljningspriser förskaffa sig stor förtjänst» och synas för litet beakta möjligheten »att genom låga priser öka omsättningen». Häruti hava de sakkunniga så rätt, så rätt!

Särskild vikt lägga de sakkunniga på, att affärsdrivande fiskeriföreningar komma till stånd. Efter att hava påpekat, att fiskare, som tillhöra dylika föreningar, torde bliva angelägna att leverera god och väl sorterad vara, då de genom sin organisation själva erhålla hela den mervinst, en bättre vara alltid inbringar, anföres, att huvudvinsten med den kooperativa verksamheten bland fiskare torde ligga däri, att *överflödiga* (kurs. av referenten) mellanhänder kunna undvikas, och fiskare därigenom erhålla ett bättre pris för sin vara, samtli-

¹ Som bekant klaga fiskhandlarna gruvligt över de höga fiskfrakterna, och de kunna kanske påvisa en rätt stor procentisk kostnad genom dessa. Men granskar man detaljpriserna och tänker efter, huru många öres nedsättning i järnvägsfrakt som är tänkbar, så finner man snart, att konsumenten ej skulle kunna få fisken märkbart billigare annat än i undantagsfall. Det synes vara föga troligt, att detaljpriset skulle sjunka med en 5-öring eller ännu mera sällan med en 10-öring pr kg. för billigare fisk; i regel skulle detaljpriset nog ej ändras alls. Red.

digt som konsumenterna kunna få den till billigare pris. En fiskeriförening kunde ock genom fördelaktiga inköp och gemensam transport av fisken till avyttringsorten bringa ned avbränningarna o. s. v. En sådan kooperativ verksamhet kan dock (eller bör dock) främjas annat än genom upplysning och hjälp vid bildandet.

Vidare nämnes om kommunal fiskhandel, och framställes önskvärdheten av, att dylik anordnas i prisreglerande riktning, vilket t. ex. i Hälsingborg lyckats.

Ett förslag, som torde behöva påpekas, är det som avser uppmantran av försäljning av fisk från vagn. På flera trakter i vårt land har sedan gammalt fiskarena brukat fara omkring i bygden och sälja sina fångster, i synnerhet om de varit osedvanligt stora. Härmed fortsättes nog i sådana fall, då ej nya förhållanden gör avsättningen till städerna bekvämare, och det är nog ej denna försäljning från vagn, som av de sakkunniga avses. I städerna däremot säljes i regel fisk huvudsakligen eller endast i hallar eller på fisktorgen. Dessa saluplatser äro få och ofta belägna långt ifrån en stor mängd hushåll, där husmodern saknar tjänarinna och själv har svårt att »komma ifrån» mer än nödvändigt. »Diversehandeln» finnes vid nästa hörn, och där kan hon, »för dyra pengar» visserligen, men bekvämt få till livets nödtorft. Äkte nu i stället en fiskvagn dagligen eller på vissa dagar genom vissa gator och gäve ringsignaler, vilka kunde så ordnas, att de hördes väl men ej bullrade ens så mycket som automobilhornen, så kunde en mängd hushåll få fisk och bidra till den ordinarie omsättningen. Dessutom kunde nog också tillfällig överbelastning av t. ex. strömmingsmarknaden i Stockholm betydligt lättas genom kringkörning i extraturer av strömming, varvid naturligtvis extra billigt pris skulle tillkännagivas med skylt och, varför icke också, genom särskild ringningssignal.

Betänkanudet har varit ute på remiss hos olika myndigheter och blivit i det hela väl mottaget. En del har betonat ett, andra ett annat av förslagen såsom lämpliga eller kanske mindre tillämpliga inom resp. områden. Givetvis har depressionstiden verkat, att en del anslagsförslag kritiserats mera,

än som annars blivit fallet. Det torde väl också vara uteslutet att f. n. genomdriva alla de föreslagna anslagsposterna. För vår del synes anslaget (10,000 kr. pr år) till studieresor för fiskare, fiskeriarbetare och länsfiskeritjänstemän vara det mest behjärtansvärda samt den ifrågasatta ökade möjligheten av lån ur fonden för fiskerinäringens befrämjande till förmån för anläggning eller utvidgning av inrättningar för tillgodogörande, förvaring m. m. av fisk. Att även anslag till bedrivande av propagandaverksamhet är önskvärt, säger sig nog självt, om också ej fullt 40,000 kr. pr år synes vara alldeles behöfligt.

JAKTSAKKUNNIGES FÖRSLAG RÖRANDE JAKT OCH FÄGELSKYDD M. M.

De s. k. jaktsakkunniga (»Jakt- och fiskesakkunniga») hava den 15 maj 1922 till jordbruksdepartementet inlämnat förslag rörande flera lagar och förordningar som beröra jakt, fågelskydd m. m. Ehuru det mesta icke angår fiskerinäringen eller dennas utövare såsom sådana, finnes det dock ett och annat som torde vara lämpligt att här beröra. I allmänhet synes de sakkunniga allt för mycket skattat åt tron på »förbuds» välsignelser och väl lite tagit hänsyn till det praktiska livets, såsom detta nu en gång är, fordringar. Därmed är dock ej sagt, att det ej i förslagen finnes en mycket stor del nytt, som är bra och lämpligt.

I »Förslag till Lag angående ändrad lydelse av 31 § i lagen den 1 juli 1898 om de svenska lapparnas rätt till renbete i Sverige» förekomma bestämmelser, som lämna länsstyrelse rätt att, om det kan ske utan skada för lapparna, i vissa fall upplåta rätt till annan än lappar att bedriva fiske. Vidare äge Konungen förordna, att fiskevatten, beläget å dessa områden (som eljest blivit till lapparnas uteslutande begagnande anvisade), avsattes för fiskeriundersökningar; »och må i sådant fiskevatten fiske bedrivas allenast i den ordning, som av Konungen bestämmes».

I »Förslag till Stadga om jakt och om fridlysning av vissa djurslag» förekommer ett och annat som mer eller mindre direkt berör fiskerinäringens idkare — oavsett fridlysningsbestämmelserna om de »jaktbara» sjöfåglarna. Bland dessa senare må dock särskilt nämnas *storskrake* och *småskrake* (pracka), som föreslås »tillättna»: vid rikets västra kust 1—31 mars samt 1 sept.—31 december; i Östersjön med Bottniska viken m. m. 21 mars—20 april samt 1 sept.—31 december; och vid vatten inne i landet 21 mars—20 april samt 11 augusti—31 december.

En »förbudsnyhet» är att *storskarv*¹ (älkråka), tordmule, sillgrissla, tobisgrissla (teist), *storlom* och *smålom* »förbjudas» 21 april—31 augusti.

En mängd fåglar hava fridlysts 1 mars—31 juli, bl. a. fiskgjuse, samtliga trutar, måsar, tärnor och labbar (tjuvjo), med undantag av dels några, som fridlysas hela året, och dels havstrut, som ej skulle fridlysas alls (tänk!). Sålunda skulle gråtruten, som liksom havstruten och liksom denne på flera håll gående under namnet »ljuse», på grund av sina om ock ej så svåra bedrifter på sjöfågelungar är så »hatad» av skär-gårdsborna, åtnjuta fridlysning.

Beträffande skarv, lom och gråtrut har också Svenska Fiskareförbundets styrelse vid sammanträde den 19 oktober detta år förklarar, att fridlysning av dem är obehörlig. De sakkunniga påstå, att storlommen särskilt i södra delarna av landet (menas härmed de sydliga landskapen eller t. ex. trakten söder om Dalälven?) på senare tider »märkbart avtagit», »såsom det vill synas uteslutande till följd av förföljelse». Det är ju rätt svårt att avgöra, huruvida storlommen verkligen avtagit i de sydliga landskapen. Inom Uppland, Södermanland och Östergötland har undertecknad icke iakttagit någon sådan minskning, som kan anses tyda på, att den blivit mer eller mindre ovanlig på lokaler, där den hör hemma. De sakkunniga tala om lommens »förmenta» skadlighet för fisket, anse att den skada den möjligen kan göra ingenstädes torde bliva avsevärd. I detta avseende är det dock att märka, att

¹ I Danmark betalas premier för dödande av skarv!

lommen är en stor fågel, som sålunda behöver mycket mat, att den praktiskt taget så gott som uteslutande lever av fisk och kräftor, samt att den förekommer nästan endast i relativt djupa sjöar med klart vatten och föga vegetation, där sålunda individantalet av fisk är relativt ringa och där sålunda varje fisk har sitt verkliga värde för fisket. Redan mycket små lomungar matas av föräldrarna med fisk (även små kräftor). Då lommen dessutom är en försiktig fågel, som mycket väl förstår att taga sig i akt, samt icke anses hava något köttvärde, behöver den säkerligen ingen som helst fridlysning. Vill man, för att skydda värdefullt fiske, göra sig av med lommen i någon sjö, så finnes knappast någon praktisk möjlighet härtill om det ej får ske, innan ungarna vuxit till, d. v. s. under den »förbjudna tiden».

I § 9 föreslås att, om »storskrake, småskrake eller storskarv förorsakar avsevärd skadegörelse», länsstyrelse må medgiva tillstånd att under begränsad tid lämna tillstånd döda dessa fåglar, och det kan ju vara bra, då storskraken gör sina härjningståg under flyttning (ehuru den då på grund av sitt uppträdande visserligen är nästan oåtkomlig), men beträffande lommen föreslås intet sådant medgivande. Det enda rätta vore ju, att stryka lommarna ur förteckningen på fåglar, som åtnjuta fridlysning, men om så icke blir fallet — man kan ju vänta allt, då det gäller förbudsintresse — så är det oavvisligt, att lommen införes bland dem, vilkas dödande under fridlysningstid länsstyrelse må få befogenhet att i visst fall medgiva.

I § 15 kvarstå de orimliga bestämmelserna om regleringen av fångst av skäl med sax, enligt vilka för sådan särskilt tillstånd fordras av länsstyrelse; tillståndet skall gälla viss tid, ej längre tid än ett år, i tillståndet skall angivas »den plats, där saxen må utsättas»; tillståndsinnehavaren skall införa kungörelse av bl. a. platsen i tidning inom orten samt låta uppläsa den söndagen förut i närmaste kyrkor; nyttjas saxen på samma ställe under längre tid, skall kungörelset förnyas var tredje månad; flyttas sax till annan plats, varom tillstånd ej förut beviljats, skall sålunda nytt tillstånd lösas och ny annonsering och kungörande i kyrkorna ske; vidare skall gill-

rad sax vittjas minst en gång varje dygn. Om nu allt detta krängel för att få använda skälsax verkligen anses behövas (anledningen synes obegriplig!), så borde åtminstone premie för dödande av skäl fördubblas, om djuret fångats i sax.

Det gamla förbudet mot jakt efter annat djur än skälhund från motorbåt kvarstår oförändrat (d. v. s. under hela året »i Stockholms läns skärgård fr. o. m. Öregrundsgrepen till Landsort, och vid rikets västra kust från Falsterbo udde till norska gränsen», samt i övriga delar av riket »under tiden mellan 31 maj och den 1 oktober»). Står denna bestämmelse, som haft och kanske ännu för kusterna har sin stora betydelse, länge kvar, så blir det väl lika så gott att förbjuda denna jakt med varje slags båt; snart finnas ju knappt andra sjösäkra för jakt användbara båtar kvar vid kusten än motorbåtar. Och för insjövattnen har kanske behovet av detta förbud än mindre skäl för sig. Jakt med motorbåt efter ej flygga »jaktbara» fåglar är nog sällan förekommande i insjöar. Det enda är väl egentligen, då det gäller att skjuta bort doppingar (och dem vill ju ej ens de jaktsakkunniga fridlysa) eller kanske lom. Det behöves *goda* roddbåtar för att jaga dopping på öppet vatten, och då var och en nu börjar ersätta dessa med båtar med motor (inombords- eller utombords-), så blir det allt svårare och svårare att få skjuta en dopping från båt.

I »Förslag till Förordning angående jaktvårdsavgifter, jaktkort och jaktpass» föreslås, att jakt (utom efter varg, järv och skälhund) ej skall tillåtas utan erläggande av jaktvårdsavgift, vilken upptagits till kr. 5:—, 20:— och 50:— för jakt inom resp. viss kommun, visst län eller hela riket. Från sådan avgift skulle vara befriade bl. a. lapp (inom lappmarken). Frågan är emellertid, om ej skärkarlar, vilka på sitt sätt och såsom sådana behöva jakten för sitt livsuppehälle, lika väl som lapparna borde varit befriade från avgiften; det må ock påpekas, att skärkarlen nog bedriver »okynnesskytte» vida mindre än de flesta nöjesjägare, och ofta t. o. m. *verkligen* värddar sin jakt.

Åtminstone borde skärkarlen, även om han ej är jordägare, kunna få åtnjuta samma förmån som enskilda jordägare och

vissa boställshavare, kronohemmansäbör och innehavare av skogstorp m. m. i de sex nordligaste länen, nämligen att om vederbörande i familjen erlagt avgift inom kommunen, hos honom mantalsskriven medlem av familjen må för jakt inom samma kommun endast behöva erlægga halv avgift.

Så kommer något, som är särdeles »roligt», nämligen »Förslag till Kungörelse angående jaktstatistik».

För att kunna få lösa jaktkort fordras bl. a. att hava före februari månads utgång avgivit, å visst formulär, uppgifter om antalet av honom under föregående år dödat eller fångat villebråd; i formuläret upptagas 34 grupper.

För underlåtelse böter (5 à 25 kr.), allmän åklagare och omöjlighet att få ut jaktkort!

Tänk så många »jägerhistorier», som denna jaktstatistik kan giva upphov till, avsiktliga och oavsiktliga oriktigheter, för stora eller för små skottlistor m. m., m. m. Tänk vad folk skola bli glada! Åtminstone pappersbruk och fabrikanter av bläck, att ej glömma ev. trycksvärta, för statistiken måste väl tryckas!

T. Ekman.

INTERNATIONELL FÖRENING FÖR TEORETISK OCH PRAKTISK LIMNOLOGI.

I början av augusti innevarande år hölls i Kiel (Nordtyskland) en första kongress för limnologi (sötvattensforskning), därvid bildades en »internationell förening för teoretisk och praktisk limnologi». Till densamma voro redan över 200 medlemmar anmälda, representerande 22 olika länder och stater, där dock tyvärr ännu Frankrike och Belgien saknas. Ifrågasvarande sammanslutning av sötvattensforskare i olika länder, som tillkommit på initiativ av professor AUG. THIENEMANN i Plön och docenten E. NAUMANN i Lund, är föranledd av ett allmänt behov av gemensamt arbete å limnologiens område i och för erhållande av enhetliga principer och enhetlig metodik, gemensamt dryftande av viktigare såväl teoretiska som praktiska frågor m. m.

På den ovannämnda kongressen voro över 60 personer från 11 olika länder närvarande. Kongressen pågick i 4 dagar, därvid höllos en mängd intressanta föredrag. Till ordförande och vice ordförande i den nybildade föreningen valdes professor THIENEMANN och docenten NUAMANN. Därjämte tillsattes ett internationellt utskott, bestående av en medlem från varje i föreningen representerad nation. Föredrag, förhandlingar och andra föreningsangelägenheter skola publiceras i en särskild årsbok, och hoppas man, att föreningen skall kunna påräkna bidrag från de olika staternas regeringar.

Medlemsavgiften för svenskar utgör 10 kronor, som jämte anmälan om inträde kan insändas till professor A. THIENEMANN (adress: Hydrobiologische Anstalt. Plön in Holst.).

Då föreningen omfattar såväl teoretisk som även praktisk limnologi, till vilken senare del fiskeribiologien hör, är det att hoppas, att densamma kommer att vinna medlemmar inom många olika ämnesgrupper. Låt oss därför hoppas, att dess goda och lovande begynnelse även kommer att visa sig fruktbringande för framtiden.

Gunnar Alm.

LITTERATURMEDDELANDEN.

STANKOVITSCH, S. *Étude sur la morphologie et la nutrition des alevins de poissons cyprinides.* (Travaux du laboratoire de pisciculture de l'université de Grenoble. XIII. 1921.) — 179 sidor, 48 figurer och flera översiktstabeller.

Detta nyligen utkomna arbete är en del av pågående, från fiskeribiologiska laboratoriet i Grenoble (Frankrike) ledda fiskeribiologiska undersökningar av franska vattendrag. Det berör ett högst aktuellt ämne och innehåller även för oss viktiga anvisningar och resultat. Författaren har undersökt ynglets utseende och näring hos 15 karp-artade fiskar, bl. a. karp, ruda, sutare, braxen, löja, mört, sarv, kvidd, sandkrypare och grörling från 20 olika sjöar, dammar och rinnande vatten. För första gången torde i litteraturen här framhållits svalgtändernas bety-

delse för en säker artbestämning av ynglet. Svalgtänderna hava redan vid en längd hos ynglet av 10 mm. fått den för arten karakteristiska formen. Fjällen anläggas vid en längd av 16—28 mm., tidigast hos ruda, mycket sent hos kvidd. Av alla arter finnas figurer, tyvärr tämligen schablonmässigt utförda och lämnande föga hjälp vid artbestämningen. Däremot finns en god och lätt användbar bestämningstabell.

Författaren urskiljer ytformer, städse levande stimvis, såsom braxen, löja, mört, sarv och kvidd, samt bottenformer, vanligen levande mera isolerade såsom sutare och ruda. Värdefullast är kapitlet om ynglets föda. Ett synnerligen stort material har noggrant undersökts, och de förtärda formerna hava oftast även räknats. Sälunda hava siffror erhållits, som visa den procentuella antalsfördelningen av dessa former. Författaren har funnit, att såsom föda viktigast för alla de undersökta fiskarterna äro: *Cladocerer*, *Copepoder* och *Rotatorier* med resp. 38,8, 21,8 och 20 %, varefter komma larver och vuxna insekter med resp. 10,1 och 6,2 %. Stundom förekommer och vegetabilisk näring uppgående ända till $\frac{1}{4}$ à $\frac{1}{2}$ av hela maginnehållet, häribland viktigast olika alger, mest *Diatomacéer* och *Desmidiacéer*. Rörande födans samband med ynglens storlek och uppehållsort framhålles, att de minsta huvudsakligen förtära *Rotatorier*, medan *Cladocerer* och insektlarver börja ingå rikligast först vid 15—20 mm:s längd. Insektlarver och *Diatomacéer* förtäras mera av bottenformer och yngel i rinnande vatten. Även framhålles insektlarvernas, speciellt *Chironomus*, storlek och deras därpå beroende stora betydelse såsom föda trots deras mindre antalsprocent.

Författaren kommer till slut till det resultatet, att cyprinidernas yngel ej välja sin föda utan i första hand förtära sådana tillgängliga organismer, som för tillfället dominera. Den stora olikheten i föda hos en och samma art i olika vatten och den ofta fullkomliga likheten i föda hos vitt skilda arter i samma vatten beror sålunda uteslutande på yttre faktorer, varav tre äro av avgörande betydelse: ynglets storlek, dess uppehållsort samt årstiden. Samtidigt som författaren sålunda påpekar ynglets förmåga att utnyttja mycket olika slags föda,

framhåller han den stora betydelsen härav vid fiskodling och fiskinplantering. Vissa fiskarters förekomst i högt liggande alpina sjöar och bäckar, som nästan totalt sakna någon till föda lämplig fauna, förklaras enligt författaren av fiskynglets förmåga att tillgodogöra sig insektimagines och speciellt *Diatomacéer* som föda.

Författarens resultat rörande födan synas stämma väl överens med mina senaste undersökningar (Bottenfaunan och fiskens biologi i Yxtasjön, omnämnd i tidskriftens förra häfte). Dessa båda arbeten komplettera varandra i avseende på det späda ynglets biologi — de enda hittills mera utförliga arbetena i detta ämne. Synd dock, att Stankovitsch ej lämnat uppgifter om faunans närmare sammansättning i sina yngelvattnen. Man hade annars kunnat få en säkrare uppfattning om sambandet mellan de tillgängliga djuren och de till föda använda. Endast på så sätt synes mig frågan om, huruvida ett val av näring äger rum eller ej, fullt säkert kunna lösas.

Otvivelaktigt är dock, att det späda cyprinidunglet i fråga om sin näring besitter en mycket stor anpassningsförmåga — eller rättare att födans sammansättning har en mycket stor variationsbredd¹ — och att ett utpräglat urval av näring först uppträder vid en mera framskriden storlek hos fisken.

Gunnar Alm.

KOLKWITZ, R. *Pflanzenphysiologie*. Versuche und Beobachtungen an höheren und niederen Pflanzen einschliesslich Bakteriologie und Hydrobiologie mit Planktonkunde. — Zweite umgearbeitete Auflage. Jena, Verlag von Gustav Fischer. 1922.

Sedan några månader föreligger i bokhandeln den andra upplagan av denna till sin läggning så särställda och origi-

¹ Jag har nu svårt att tro, att annat än gripbarheten kan spela någon större roll. Men i gripbarhet kan då ingå vanan att gripa, och olika smådjur röra sig nog olika, och har då ett fiskyngel vant sig vid ett »grepp» så passar detta kanske ej för ett annat slags kryp, som det nog annars gärna skulle taga. Det missar sålunda och tröttnar. Sedan kan en sådan vana bli förvärvad eller nedärvd(?) kanske. Kanske vanan och lätt nog kan ändras, d. v. s. ynglet lära sig något nytt, som i sin tur »glömmes» o. s. v.

T. E.

nella översikt över växtfysiologien. Sötvattensbiologien är här inordnad som ett mycket viktigt led i mikroorganismernas allmänna fysiologi.

Det är numera otvivelaktigt, att de av förf. först införda problemställningar, vilka motivera denna uppställning, varit av en grundläggande betydelse för limnologiens utveckling under senare tid. Publikationen av en andra upplaga av det sedan någon tid ur bokhandeln utgångna arbetet måste därför hälsas med särskild glädje.

Den andra upplagans uppställning överensstämmer i princip med den förstas. (Jfr ref. häröver i Sv. F. T. 1914, s. 119—120.) Innehållet är emellertid i väsentliga stycken alldeles omredigerat och genomgående kompletterat med nyare upptäckter.

Nu liksom förut intaga de sötvattensbiologiska kapitlena en relativt självständig ställning. Det torde därför vara möjligt att även använda arbetet som en elementär uppslagsbok på dessa områden.

Den andra upplagan är något mera omfattande än den första. Dess tekniska utstyrelse (papper och tryck) är anmärkningsvärt god. Trots detta och arbetets omfång — 308 sidor med 153 figurer och 12 delvis färglagda tavlor — betingar boken i Sverige endast ett pris av cirka 6 kronor.

E. Naumann.

FREIDENFELT, T. *Undersökningar över gösens tillväxt särskilt i Hjälmarén*. — Meddel. K. Lantbruksstyrelsen. N:r 235, 1922. — Med 25 tabeller, 2 tavlor, 2 kurvor och tysk resumé.

Ifrågavarande 75 sidor stora arbete omfattar systematiskt genomförda undersökningar över gösens tillväxt, framförallt i Hjälmarén. Författaren har dock mera velat pröva den s. k. fjällmetodens (även kotmetodens) tillförlitlighet vid åldersbestämningar än praktiskt undersöka gösens ålder och tillväxt. Arbetet blir därigenom för lekmannen något svåräst, uppfyllt såsom det är av matematiskt-statistiska termer och tabeller, men erbjuder ur vetenskapligt fiskeribiologisk synpunkt största intresse. Det torde överhuvud taget vara första

gången, som försök gjorts att verkligt säkert och med anlitande av statistiska metoder pröva hållbarheten av möjligheten att bestämma en fiskes ålder och tillväxt efter fjällen (och kotorna).

Ehuru författaren i stort synes hava den uppfattningen, att den gängse åldersbestämningsmetoden är brukbar, framlägger han dock flera viktiga omständigheter, som förringa densammas betydelse. Först diskuteras emellertid, under hänvisning till ett större antal goda figurer, fjällens struktur. Vanligen betecknas gränsen mellan tvenne årsringar av flera striors utlöpande på en kantstria, ävensom hos äldre fiskar av resorption av strior samt utvidgning av radialfårorna. Det är därför i allmänhet möjligt att kunna urskilja ringarnes antal.

Författaren har nu uppställt till besvarande vissa frågor rörande ovannämnda åldersbestämningsmetods tillförlitlighet. Sälunda har korrelationen mellan fiskens och fjällens tillväxt undersökts och befunnits vara förhanden i önskvärd grad. Av stor betydelse är vidare frågan, när den tätstrierade zonen, i litteraturen vanligen kallad »vinterring», bildas, och om en dylik zon överhuvud taget bildas varje år. Författaren kommer vid besvarandet av dessa och liknande frågor till följande resultat. En tätstrierad zon i fjällen utbildas ej alltid under första levnadsåret, ehuru detta vanligen är fallet. Den tätstrierade zonen utbildas ofta ej under vintern, utan under de tre första levnadsåren mestadels under våren—försommaren, under de 4:de—5:te levnadsåren under högsommaren—hösten. Även i kotorna varierar tidpunkten för uppkomsten av den genomskinliga, förr s. k. vinterringen, avsevärt. Även synas motsvarande zoner uppstå senare i kotorna än i fjällen, ehuru denna skillnad avtager med åldern.

Trots dessa störande inverknings på metodens tillförlitlighet har författaren dock, under förutsättning att i regel en tätstrierad zon bildas varje år, undersökt Hjälmargösens tillväxt och ålder. Här hade det emellertid enligt anmälares uppfattning varit lämpligare att ej införa alltför många på texten tyngande statistiska termer. Överskådligheten hade utan tvivel därigenom vunnit.

Tillväxten är i jämförelse med vad man känner från andra håll god. Vid 2 års ålder har Hjälmargösen sälunda en längd och vikt av resp. c:a 17—19 cm. och 70—80 gram, vid 4 års ålder resp. c:a 35—37 cm. och 0,4—0,5 kg. och vid 6 års ålder resp. c:a 50 cm. och 1,3 kg.

Lekmognaden inträder vid en längd av hos hanarne minst 33 cm., hos honorna minst 42 cm., eller vid resp. c:a 3,5 och 4,5 års ålder.

Tyvärn har författaren ej befattat sig med de mera praktiska spörsmål, som stå i samband med åldern och tillväxten, lekognadens inträdande o. s. v. Det hade dock varit högst intressant om den stora specialkänedom, som författaren äger rörande fiskeförhållandena i Hjälmaren, speciellt beträffande gösen, blivit sedd i belysning av de resultat tillväxtundersökningarna givit och kunnat delgivas en större allmänhet. Nu ligger arbetets tyngdpunkt på den rent vetenskapliga sidan, men de intressanta och blott med största möda och arbetsuppoftning erhållna resultaten visa till fullo, huru viktiga och nödvändiga undersökningar av detta slag äro. Det kan därför ej nog ofta framhållas betydelsen av att den svenska fiskeristaten, i likhet med förhållandena utomlands, erhåller möjlighet, d. v. s. laboratorium och personal, att bedriva dylika undersökningar i större skala. FREIDENFELT's gösarbete har därvidlag givit en mängd synnerligen intressanta uppslag.

Gunnar Alm.

BAKER, FR. C. *The Productivity of Invertebrate Fish Food on the Bottom of Oneida Lake, with Special Reference to Mollusks.* — Technical Publication No. 9 of N. Y. State College of Forestry at Sirac. Univ. N. Y. 1918. 246 sidor, talrika tabeller och planscher.

MUTTKOWSKY, R. A. *The Fauna of Lake Mendota.* Notes fr. the biol. Laboratory, Wisconsin Geol. and Natur. History Survey. Vol. XIX. P. 1. Wisconsin 1918. 107 sidor, många tabeller.

JUDAY, CH. *Quantitative Studies of the Bottom Fauna in the deeper Waters of Lake Mendota.* Notes from the biol.

Laboratory, Wisconsin Geol. and Natur. History Survey. Vol. XX. Wisconsin 1922. — 32 sidor, flera tabeller.

Att under senare år en livlig fiskeribiologisk och därmed sammanhängande limnologisk verksamhet mångenstädes kan spåras, utvisas bl. a. av innehållet i ovannämnda amerikanska avhandlingar, alla hänförande sig till studier över olika såsom fiskföda viktiga organismer. Samtliga forskare hava begagnat sig av olika slags kvantitativa metoder, därvid JUDAY's torde vara mest exakta.

I Oneida Lake, där såväl strand- som bottenfaunan studerats, var antalet djur i medeltal på 10 dm². för ett djup av 0—2 m. 358, 2—4 m. 39, 4—5 m. 22 och 5—6 m. 15. På grunt vatten var antalet på samma yta på lös »mudder» (gyttja, dy)botten 356, på sandbotten 332 och på lerbotten 221. Härav äro allestädes mollusker allmännast, eller c:a 71 % av hela antalet djur. Faunans föda undersöktes även, och voro blott 0,29 % rovdjur, övriga, 99,71 %, växt- och slamätare.

Såsom ett försök att beräkna den fiskmängd, som de erhållna kvantitativa värdena på faunan kunde motsvara, undersöktes födan och dess smältbarhet hos olika medelstora fiskar. På 24 timmar förtärdes då c:a 115 djur, eller med en årlig näringsperiod av c:a 9 månader en total konsumtion per fisk och år av 31,735 djur. Då emellertid vikten ej angives, och ej heller sjöns fiskproduktion är känd, säga dessa siffror ej mycket. Arbetet innehåller emellertid en mängd intressanta uppgifter, särskilt i fråga om molluskernas förekomst.

MUTTKOWSKY har uteslutande ägnat sig åt strandfaunan, framförallt insekterna. Han behandlar de olika grupperna och betonar särskilt underlagets betydelse för deras olika förekomst. Faunans årliga periodicitet och olikheter härutinnan i sjöar, floder och mindre vattensamlingar är föremål för diskussion. En jämförelse mellan de olika faunaelementens relativa talrikhet och deras betydelse såsom fiskföda avslutar det intressanta arbetet. Sålunda utgöra insektlarver och -nymfer c:a 60 % såväl av faunan som av fiskfödan. Men medan t. ex. *Trichoptera*-larver utgöra 30 % och *Corethra*- och *Chironomus*-larver 65 % av faunan, ingå dessa element i fiskfödan med

resp. 5 och 90 %. Även anföras andra värdefulla siffror till belysande av de olika formernas betydelse såsom fiskföda.

I motsats till MUTTKOWSKY har JUDAY nästan uteslutande sysselsatt sig med samma sjös bottenfauna på de djupare lokalerna. Med verkligt exakta metoder har han här lyckats få fram högst intressanta siffror rörande sjöns näringsproduktion, därvid naturligen även såväl råvikt som torrsvikt beräknats. Ifrågavarande fauna består av *Oligochaeta*, *Pisidium*, *Corethra*- och några olika *Chironomus*-larver. Vikten i kg. per har är med torrsvikten inom parentes för dessa 4 grupper resp. 57,8 (10,9), (3,7), 558 (47,9) och 80,6 (13,0). Medeltalet exemplar per 10 dm². var resp. c:a 350, 56, 1,735 och 99, medelvikten per exemplar i gram resp. 0,00165 (82,4 % vatten), — för *Pisidium* ej beräknat, — 0,0031 (90 % vatten) och 0,057 (stora) — 0,0025 (små).

De flesta arterna äro enåriga, *Corethra* dock med 2 generationer årligen. Med hänsyn härtill och med bortseende från inverkan från fiskens sida blir vikten per har och således den årliga produktionen i sjöns djupare delar c:a 1,255 kg., med en torrsvikt av 125 kg. I sjöns grundare delar, där *Corethra* och *Oligochaeta* äro sparsammare, är torrsvikten blott c:a 64 kg. Som synes är det högst ansevärdiga siffror, och torde undersökningar av dessa slag vara av stor betydelse för framtidens fiskeribiologiska forskning.

Gunnar Alm.

NILSSON, DAVID. Några insjöfiskars ålder och tillväxt i Bottniska viken och Mälaren. (Meddel. fr. Kungl. Lantbruksstyrelsen N:r 231, N:r 2, 1921.)

Författaren har undersökt aborrar och gäddor från Mälaren samt från Bottniska viken upp till Luleåtrakten. Förutom vikt och längd har för aborre i regel och ofta även för gädda könet antecknats; ålder och tillväxt har beräknats efter fjäll och (för aborre huvudsakligen) efter gällocksben.

Bland annat har han funnit, att bland aborrarna honorna i regel växa fortare och bliva längre än hannarna, att aborrrens tillväxt å de olika platserna är märkvärdigt lika, även om en del avvikelser finnas, samt att i Bottniska viken tillväxten

är starkare i norra delen trots den kortare varma tiden än i den södra, vilket ställes i samband med vattnets lägre salthalt i norr. Denna kraftigare tillväxt i bräckt vatten med låg salthalt gäller även för gäddan, liksom ock att honorna växa betydligt fortare än hannarna. Arbetet utgör ett värdefullt tillskott till kannedomen om våra fiskars tillväxtförhållanden.

T. E.

EKMAN, SVEN. *Djurvärldens utbredningshistoria på skandinaviska halvön*. Albert Bonniers förlag. 1922. 614 sidor. Pris 50 kr.

I och med detta arbete föreligger en lika välbehörlig som utmärkt sammanfattning av vår nuvarande kunskap om resp. djurvärlds utbredning. Arbetet, som givetvis icke blott behandlar djurens nuvarande utbredning utan även söker att så långt som möjligt förklara densamma på basis av nutida vetande, gagnar icke blott de biologiska vetenskaperna i hög grad utan ger även varje naturhistoriskt intresserad lekman en god inblick i hithörande frågor.

I arbetet är utbredningen av alla skandinaviska ryggradsdjur med undantag av valar och havsfiskar utförligt behandlad; dessutom hava medtagits en del lägre djur, tillhörande land- och sötvattenfaunan. Uppställningen är redig och utstyrseln värdad; av arbetets 142 figurer utgöra 85 kartor och av dessa visa ett 70-tal enskilda arters utbredning. Dessa senare kartor, som särskilt låta det mödosamma sammanställandet av alla lokaluppgifter komma till sin rätt, underlättar i hög grad läsarens förmåga att följa framställningen.

För att ge en föreställning om arbetets omfattande innehåll må här meddelas några rubriker. 1:sta avdelningen 'Djurarternas gruppering' omfattar bl. a. 'De nordliga kallvattensdjurens utbredning' och 'De marina relikterna'. 2:dra avdelningen 'Orsakerna till den nutida utbredningen. Faunans historia' är delad i 'Landfaunan, Sötvattensfaunan och Gemensam överblick'. 3:dje avdelningen omfattar till sist 'Landets indelning'.

Den fiskeriintresserade får genom arbetet en god inblick i

våra sötvattensfiskars utbredning och invandringshistoria, och ett ingående studium av resp. avdelningar rekommenderas var och en, som vill ha en förklaring till frånvaron av vissa fiskar inom olika områden och som samtidigt till äventyrs ivrar för spridandet av olika fiskeslag utom deras nuvarande områden. Och den av sötvattens liv över huvud taget intresserade finner i arbetet en mångfald av intresseväckande uppgifter. Till sist bör påpekas huru rikt fältet för nya, viktiga iakttagelser är, ett förhållande som författaren mer än en gång framhåller. Det är att hoppas att arbetet vinner stor spridning, icke minst ur den synpunkten att de luckor, som ännu finnas i vårt vetande, så småningom må kunna fyllas genom intresserades samfällda arbete.

I. A.

EINAR NAUMANN.¹ *Undersökningar över fytoplankton och under den pelagiska regionen försiggående gyttje- och dybildningar inom vissa syd- och mellansvenska urbergsvatten*. (Kungl. Sv. Vetenskapsakademiens handlingar. Band 56. N:r 6. 1917.)

—. *Bidrag till kannedomen om vegetationsfärgningar i sötvatten*. VIII—XI. (Botaniska Notiser 1919.)

—. *Sötvattens produktionsbiologi*. Lund. Gleerupska Universitetsbokhandeln 1918. (Något förändrad upplaga av i Skrifter utgivna av Södra Sveriges Fiskeriförening, häft. 2, 1918, förut publicerad.)

—. *Über die natürliche Nahrung des limnischen Zooplanktons*. (Lunds Universitets årsskrift N. F. Avd. 2. B. 14. N:r 31. 1918.)

—. *Fortsatta försök angående fytoplanktonproduktionens beroende av vattnets näringstillgångar*. (Skrifter utgivna av S. S. F.-F. 1919. N:r 4.)

—. *Om provtagning av bottenlam och djupvatten i fiskdammar*. (D:o 1918.)

¹ Av denne vår banbrytande forskare hava vi fått liggande en hel del arbeten, utan att de blivit refererade. Såsom för tillfället bästa utvägen lämna vi nu en förteckning över dessa under förhoppning att vi vid tillfälle skola kunna lämna närmare meddelanden om det viktigaste.

Redaktionen.

—. *Om planktoniska djurformer såsom orsak till färgningar i sötvatten.* (D:o 1919.)

—. *En för limnologiskt bruk avsedd kombinerad bottenprovtagare och vattenhämtare.* (D:o 1919. N:r 4.)

—. *Studier över biologiskt betingade driftsstörningar vid vattenverk. I.* (D:o d:o.)

—. *En förbättrad anordning för provtagning av djupvatten i sjöar.* (D:o d:o.)

—. *Några synpunkter angående behandlingen av med Dactylogyrus infekterad fisk.* (D:o d:o.)

—. *Om järnets förekomstsätt i limniska avlagringar.* (Sveriges Geologiska Undersökning. Ser. C. N:r 289. 1919.)

—. *Tillämpad limnologi. Några teoretiska grundlinjer för en rationell vattenkultur.* (K. Lantbruks-Akademiens Handlingar och Tidskrift. 1919.)

—. *Några synpunkter angående limnoplanktons ekologi med särskild hänsyn till fytoplankton.* (Svensk Botanisk Tidskrift. Bd 13. H. 2. 1919.)

—. *En ny metod för uppläggning av algexsiccata.* (Meddel. fr. Aneboda Biolog. station. N:r XXXII.)

—. *Några synpunkter angående vegetationsfärgningens produktionsbiologi. II.* (S. utgivna av S. S. F. F. 1920. N:r 2.)

—. *Studier över biologiskt betingade driftsstörningar vid vattenverk. II.* (S. utg. av S. S. F. F. 1920. N:r 2.)

—. *Einige Grundlinien der regionlen Limnologie.* (Lunds Universitets årsskrift N. F. Avd. 2. Bd 17. N:r 8. 1921.)

—. *Untersuchungen über das Verteilungsproblem des limnischen Biosestons.* (K. Sv. Vet.-Akad:s Handl. Bd 61. N:r 6. 1921.)

—. *Die Bodenablagerungen des Süßwassers.* (Archiv für Hydrobiologie. Bd XIII. 1921.)

—. *Spezielle Untersuchungen über die Ernährungsbiologie des thierischen Limnoplanktons I.* (Lunds Universitets årsskrift N. F. Avd. 2. Bd 17. N:r 4. 1921.)

SMÄRRE MEDDELANDEN.

Ålens fortplantning. Doktor JOH: S SCHMIDT har i somras kommit hem med Dana-expeditionen (se häft. 5 1921, sid. 136) och medför högst värdefulla resultat av denna så utmärkt utrustade expedition. Vi torde framdeles återkomma härtill, men vilja redan nu omnämna, att ålens fortplantningshistoria nu synes vara slutgiltigt löst. Ålen leker i västra Atlantiska Oceanen öster om Bermudasöarna från slutet av vintern eller vårens början ända in i sommaren. Man har funnit nykläckta larver så små som 4 å 5 millimeter långa. De förflytta sig mot öster och norr och äro i sitt fjärde levnadsår, då de efter att hava genomgått sitt larvstadium, Leptocephalus, på våren som glasålar nå europeiska kusten.

Fiskeribokföringsstationer. Under år 1920 har Kungl. Lantbruksstyrelsen fått journaler från 16 av de inrättade fiskeribokföringsstationerna, och äro enligt styrelsens årsberättelse dessa journaler förda på sådant sätt, att de lämna användbart material för utforskande av våra sjöars fiskproduktion och därmed i samband stående frågor.

Dessa stationer voro belägna: 1 i Uppsala, 4 i Södermanlands, 1 i Jönköpings, 1 i Kalmar, 3 i Kristianstads, 1 i Göteborgs och Bohus, 1 i Älvsborgs, 2 i Skaraborgs, 1 i Västmanlands och 1 i Västerbottens län.

Fiskodlingsanstalterna år 1920. Från hushållningssällskapens fiskodlingsanstalter, då 20 st., hava under våren 1920 avlämnats eller utsatts sammanlagt ungefär följande antal fiskyngel: 1,320,000 lax, 47,500 s. k. vätterslax, 160,000 laxöring, 300,000 röding, 64,000 regnbågsforell och 4,700,000 sik.

Från statens fiskodlingsanstalter vid Borenhult och Älvkarleby utsattes c:a 404,000 s. k. vätterslax, 935,000 röding och 4,896,000 sikyngel från den förra samt något över 10,000 laxyngel från den senare.

Belöningar för dödande av skälar hava under år 1920 utgått för 3,365 skälar med 13,460 kronor. Av dessa hava utbetalats i Norrbottens län för 955, i Västerbottens för 1,546, i Stockholms för 258, i Gävleborgs för 232 och i Västernorrlands för 207 st. djur.

Inköpsföreningar för fiskeredskap m. m. kunna lyckas mycket väl. Förra året bildades den danska »Fiskarnes Fællesinkøb af Redskaper». Enligt »Dansk Fiskeritidende», n: r 31, 1922, startades i Fredericia en fabriksverksamhet för förfärdigande av nät och andra redskap, och ha därtill sedermera träffats överenskommelser med ett petroleumbolag angående fiskares förseende med brännolja.

Den 12 juli 1922 höll »Fællesinkøbet» sin ordinarie stämma i Köpenhamn. Det visade sig, att det första räkenskapsåret varit över förväntan gott, i det att föreningen trots ett mycket vanskligt första år, med oberäknliga prisstegringar och prisfall, fått ett överskott på 16- à 17,000 kronor.

Fiskodlingen i Bodensjön är numera av en utomordentlig betydelse. Under åren 1886—87 gjordes i en kläckningsanstalt i Schlossgarten vid Friedrichshafen de första framgångsrika försöken med odling av sik (»Blaufelchen», gråsik, *Coregonus Wartmanni*). Det utmärkta resultatet föranledde snart därefter till anordnandet av en ytterligare anstalt, i Langenargen på württembergsk mark, och snart följde fiskarena vid Badens, Bayerns, Österrikes och Schweiz' stränder, så att numera årligen 100 miljoner sikägg kläckas vid Bodensjön i fiskodlingsanstalter. Härigenom har gråsiken kommit starkt i förgrunden framför de andra sikformerna. Tack vare dessa anordningar äro numera 67 württembergiska yrkesfiskare bosatta vid Bodensjön, under det att blott 3 st. funnos där för 35 år sedan.

(*Allgem. Fischerei-Zeitung* Nr. 22. 1921.)

Vilken roll »Blaufelchen» nu spelar för Bodensjöns fiskare, framgår även av ofta förekommande notiser och artiklar i tyska fiskeritidskrifter om densamma. För ej länge sedan utfär-

dade Schweiz importförbud för denna fisk, enär på grund av valutaförhållanden fiskare från andra länder sålde den till för schweiziska fiskare ruinerande pris. I Schweiz uppgavs den också vara mera en lyxfisk, vilket från tysk fiskaresida ej synes vilja medgivas.

T. E.

Lyckad sutareinplantering i Västerbotten. I april 1919 inköptes från Perstorp för Västerbottens läns Hushållnings-sällskaps räkning 15,000 tvåsomriga sutare. Dessa voro alla levande och pigga vid framkomsten och utsläpptes i följande sjöar: Vångsjön 5,000, Tavlesjön 5,000, Grässjön 2,500, Lövösundet 2,500. Hur inplanteringen utfallit i Lövösundet och Vångsjön är ej bekant, men att den lyckats i de två andra, särskilt i Grässjön, är känt. I Grässjön har år 1921 fångats en del gäddor, som haft sutareyngel uti sig, och har där också då och då fångats en del större sutare på nät. Vikten och storleken på dessa ha dock ej antecknats, varför man ej fått veta hur stor sutaren varit. Strax före jul fångades i en ryssja 4 st. sutare och var vikten på dem tillsammans 1,6 kg. Sutare är också saluförd på torget i Umeå, men var denna sutare fiskats kunde ej upplysas om av den som köpt dem.

F. O.

Lyckad sikinplantering i Västerbottens län. År 1902 på vintern bar Johan Albert Holmgren och Albert Nilsson i Maltjärn 15 sikar i en hämtare från Storsandsjön till Gäddmjösjön. Sikarna voro i lek och hade uppnått den för Storsandsjön vanliga storleken, omkring 20 på ett kg. Efter 8 à 9 års tid lades första gången ut nät under isen för att se efter hur inplanteringen lyckats. På de två nät som utlades, varav det ena var nästan odugligt, fångades första vittjningen 23 sikar i storlek 10 à 12 tum och en vikt av 4 st. på ett kg. Sedan har trots mycket olämplig och ofisklig redskap varje år vintertiden fångats rätt mycket sik. Den sik som fångats har nästan utan undantag varit kring 12 tum lång och vägande 4 st. tillsammans 1 kg. Som ingen större fångats är antagligt, att siken där ej uppnår större storlek.

Intressant är att se, att ett så ringa antal sikar kunnat klara sig, trots att i sjön fanns rätt gott om gädda och aborre.

F. O.

Vintersillfisket felslaget. Säsongens vintersillfiske har avslutats med ett rätt givande norr om Skagen den 15 mars. Naturligtvis kunde vadlagen följt sillen längre västerut, men med de på sistone gällande låga sillprisen — i genomsnitt 2,50 pr hl. — var det ingen idé att fiska, än mindre att gå långa vägar för att få sillen.

Totalfångsten utgör således endast 109,670 hl., varav c:a 20,000 lossats i Danmark. Priserna, som på höstsidan voro uppe i 30 kr. och däröver pr hl., sjönko på nyåret till 10 kr. och i mars månad till kr. 2:50 i genomsnitt. På grund av det begränsade fisket — endast knappa fjärdedelen mot i fjol — utgör fångstens försäljningsvärde endast c:a 700,000 kr. mot 4,5 miljon näst föregående säsong.

Detta resultat är för fiskare av ödesdiger natur. C:a 150 vadlag deltog i fisket under 20 veckor, och det säger sig självt, att det klena utbytet icke på långt när gett dem möjlighet att ens täcka sina egna omkostnader. Därtill kommer, att sillfisket för varje båtlag för sig i viss mån beror på tur. Några vadlag kunna hava gjort det bättre, medan andra kanske icke fiskat något alls att tala om. (*Fiskerierna* 6. 4. 1922.)

Förbud mot kräftfiske vid bloss. Föreningen Sveriges fiskeriinstruktörer och tillsyningsmän hade inkommit med underdånig ansökan om införande i allmänna fiskeristadgan av förbud mot fiske efter kräftor vid bloss eller lyse. Efter hörande av samtliga länsstyrelser ävensom d. v. t. f. fiskerintendenten I. Arwidsson¹ hade Kungl. Lantbruksstyrelsen den 22 aug. 1921 avgivit följande underdåniga anförande:

»Förbud mot fiske av kräfta med bloss eller lyse är för närvarande gällande inom vissa län och kan, därest så skulle visa sig vara av behovet påkallat, jämlikt 9 § fiskeristadgan jämväl utfärdas för andra län. Däremot torde det icke kunna

¹ Den specielle kräftfiskeexperten.

Red.

anses föreligga något behov, att i fiskeristadgan infördes ett allmänt förbud mot ifrågavarande fiskesätt, varför lantbruksstyrelsen anser sig böra avstyrka bifall till förevarande ansöking.»

Den 16 september har Kungl. Maj:t beslutat att framställningen icke skulle föranleda någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Förbud mot skjutning av fisk genom avlossande av skott mot vattnet. Föreningen »Sveriges fiskeriinstruktörer och tillsyningsmän» hade hos Kungl. Maj:t hemställt om sådan ändring av § 3 i allmänna fiskeristadgan, att även skjutning av fisk genom avlossande av skott mot vattnet förbjödes. I underdånig skrivelse den 22 augusti 1921 har Kungl. Lantbruksstyrelsen, sedan samtliga länsstyrelser, av vilka vissa hört resp. fiskerientendenter, yttrat sig i ärendet, anført följande:

»Visserligen tillstyrkes ifrågavarande framställning av flertalet länsstyrelser men merendels har dock framhållits, att omförmälda förbud vore utan större betydelse, med undantag för Kristianstads och Örebro län, för vilka förbudet livligt förordas. Såsom emellertid fiskerientendenterna Ekman (se nedan), Swenander, Ågren och Olofsson anført, synes dock ett dylikt förbud i allmänhet vara utan avsevärd praktisk betydelse, då förbudet särskilt torde avse gäddan, vars lek oftast är utsträckt över så lång tid och så stora områden, att någon fara för dess störande genom skottlossning mot vattnet ej torde förefinnas. Mot ett dylikt förbud talar jämväl vanskligheten av att kunna upprätthålla en effektiv kontroll över dess efterlevnad. Den genom beskjutning åsamkade skadegörelsen å fisken lär ej heller vara av nämnvärd betydelse. Anses ett förbud av ifrågavarande slag det oaktat behövt för ett visst område, finnes för övrigt möjlighet att med stöd av § 9 i fiskeristadgan genomföra ett sådant.

På grund av vad sålunda anført, får lantbruksstyrelsen därför avstyrka bifall till ifrågavarande framställning.»

Fiskerientendenten Ekmans remissyttrande till Konungens Befallningshavandena i Stockholms län och i Uppsala län hade följande lydelse:

»Något verkligt behov av en sådan allmän lagbestämmelse synes icke föreligga. Efter min erfarenhet är det förhållandevis mycket sällan, som fisk skjutes med gevär. Naturligtvis störes en gäddlek av skjutande i leken, men det kan sättas i fråga, om gäddan skrämmer så allvarligt, att hon ej snart nog går i lek igen. Vad 'skadorna' (föreningen hade anfört att 'många fiskar skadas') å fiskarna angår, så torde det vara ganska få, som skadas allvarsamt utan att fångas, och säkerligen har sådan skada föga betydelse, t. ex. vida mindre än de skador, som ej kunna undvikas genom bestämmelser om viss maskminimistorlek i ryssjor. Genom de stora maskorna i en 'laglig' ryssja tränga sig ofta små gäddor ut med skador av garnet, vilka stundom ej vilja läkas, under det att en stor del genom skott 'skadade' fiskar endast äro bedövade och därför snart komma till liv igen. Ur ren fiskesynpunkt kan emellertid förutom det något litet ökade lugnet för fisken (egentligen gäddleken, när andra fiskar knappast alls äro utsatta för skjutande) möjligen anföras, att en eller annan jagande vid tillfälle kan tjuvskjuta en gädda, men detta senare är nog ej av större betydelse än det hinder, som i något enstaka fall genom ett dylikt förbud kunde uppstå mot att medelst ett gevärsskott oskadliggöra en 'gammalgädda', som på grund av sin storlek knappast kan fångas med fiskeredskap men som gör stor skada på annan fisk.

Då jag sålunda icke anser, att något verkligt behov finnes för det begärda förbudet och knappast ens, att fördelarna övertäga olägenheterna, om det skulle gälla hela landet, kan jag icke förorda den gjorda hemställan. Dessutom föreligger alltid den utvägen i de fall, då en dylik bestämmelse möjligen kan visa sig särdeles önskvärd, att hos Konungens Befallningshavande begära förbud enligt § 9 K. Maj:ts fiskeristadga, och torde denna utväg vara att föredraga, emedan ett event. förbud då kan inskränkas till områden, för vilka det kan anses vara särskilt lämpligt eller behövt. I nådiga fiskeristadgan torde ej annat än *överbalt* särdeles nödvändiga förbud böra intagas.

I avseende på formuleringen synes det i den nya Mälar-

fiskestadgan intagna: 'Fångst av fisk medelst — — —, liksom även medelst skjutning med eldvapen är förbjuden», vara lämpligare än det föreslagna, när detta ej generellt omfattar all möjlig skjutning t. ex. med pil och båge.

Skada uppkommande genom i § 3 nådiga fiskeristadgan förbjudet användande av sprängämnen för fiske blir i regel oerhörd större än genom gevärsskott, när sprängskott under vatten inverka vida våldsammare än ett skott som exploderar i luften och vars dölvande verkan på fisken icke beror på sprängverkan i vattnet utan mot detsamma och därför ej inverkar annat än på ett obetydligt område och dessutom förutsätter grunt vatten, där sjöbotten delvis verkar som städ.»

De övriga fiskeriintendenternas yttranden hava vi icke tillgängliga.

Sedermera har sökande föreningen inlämnat påminnelser. Den intresserade kan återfinna den ganska långa skrivelsen i »Från Skog och Sjö», N:r 1—2, 1922. Den påstående tonen i skrivelsen kan kanske förleda en och annan att tro, att det ligger rätt mycket bakom, men är man mera inne i förhållandena, så reduceras lätt påståendenas värde. (Jämför som ett exempel fiskeriintendent O. Olofssons insändare i Från Skog och Sjö, N:r 3—4, 1922, där han påvisar, huru yttranden i hans skrivelse angivits på ett vilsledande sätt.)

Det är därför ej heller underligt, att Kungl. Lantbruksstyrelsen i sitt utlåtande i anledning av påminnelserna förklarar, att dess tidigare ståndpunkt icke rubbats av vad föreningen senare anfört i saken, utan håller före, att detta vore en sak som borde avgöras av resp. länsstyrelser. Styrelsen anför också: att dess mening står i full överensstämmelse med den genomgående tendensen i fiskeristadgan, som går ut på att söka ävägbringa efter de olika vattendragens och landsdelarnas så att säga individuella särdrag avpassade bestämmelser.

Ehuru lantbruksstyrelsen till sist anfört att i detta fall ett frångående av sagda princip ej kunde medföra någon skada, har emellertid Kungl. Maj:t den 13 januari 1922 funnit sö-

kande föreningens framställning icke föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Även i det avseendet är detta lyckligt, enär en av en länsstyrelse utfärdad bestämmelse lätt kan skrivas i en sådan form, att, om ett undantag (en dispens) någon enstaka gång skulle visa sig vara önskvärdt, det lättare kan gå för sig att få ett sådant medgivnet.

Red.

Sillrekognosceringar 1920—21 ägde rum från 1 november—18 mars med uppehåll en vecka för julpermittering av besättningen; 16—22 januari låg fisket nere på grund av storm. Över tolv gånger meddelades fiskeflottan om goda sillförekomster, varvid fångster för 100-tusentals kronor gjordes. I fartygschefens, kapten K. L. Sundes, rapport säges: »Resultatet av de sillfångster, som blivit en direkt följd av Skageraks rekognoscering, utgör 259,761 hl. sill representerande ett försäljningsvärde av 3,378,696 kronor». Sålunda ett ståtligt resultat, även om man ej kan veta, att fångsten, som ju annars skulle drivits på delvis andra platser, skulle blivit just så mycket mindre. Men huru pålitliga och omtyckta rekognosceringarna äro, framgår ju av att fiskarena genast komma till platser, där rapporterna angiva lönnande sillförekomster. Emellertid önskar man att rekognosceringen börjar tidigare, vilket i vintras ej kunde ske på grund av bristande anslag till fartygets driftkostnader. Kapten Sunde påpekar även i sin rapport önskvärdheten av, att Skagerak kunde stå i radioförbindelse med fiskeflottan. »I så fall borde minst 4 st. vadbåtar vara försedda med radio, därav en båt från södra, en från norra och två från mellersta fiskeridistriktet.»

(Ur *Havsfiskeföreningens årsredogörelse*.)

Lundgrens Fiskredskapsfabrik

Kungl. Hovleverantör.

Allm. Tel. 1022 · STOCKHOLM · Rikstel. 2122

12 Storkyrkobrinken 12

rekommenderar sitt sorterade lager av

Verkligt prima fiskredskap

till moderata priser.

Hängmattor

starka och välgjorda, såväl knutna som av väv, till billigaste priser.

OBS! Priskurant gratis på begäran.

OBS! Tillerkänd Silvermedalj i Stockholm 1897. Guldmedalj i Bergen 1898. Första priset, stora silvermedaljen i Gelta 1901. Guldmedalj vid 100 års Utställningen i Karlstad 1903. Silvermedalj i Norrköping 1906. Silvermedalj i Örebro 1911. Silvermedalj i Köpenhamn 1912. Silvermedalj i Vaxholm 1912.

LEIDESDORFFS

FISKREDSKAPS-FABRIK

6 STORKYRKOBRIKEN 6, STOCKHOLM.

Äldsta fiskredskapsfabrik i Sverige. Etablerad 1861.

FISKREDSKAP

Hängmattor, Oljekläder

Bamburör, Ryssjor,

Mjärdar.

OBS!

Illustr. priskurant i bokformat erhålles gratis.

Svensk Fiskeritidskrift

utkommer med sin trettiondeförsta årgång 1922 till samma omfång som förut, fördelat på sex häften och till prenumerationspris av sex kronor, för utlandet sju kronor. Medlemmar av Sv. Fiskareförbundet erhålla tidskriften gratis som hittills. Årsavgiften i Förbundet är år 1922 kr. 5,00.

Annonspris: 2 kr. pr cm. (lägsta pris 5 kr.); vid större eller stående annonser lämnas rabatt.

Redaktionen adress är **Södertelge**

I frågor rörande tidskriftens distribution torde man hänvända sig till Almqvist & Wiksells Boktryckeri-A.-B., **Uppsala**.

Femte häftets innehåll:

Svenska Fiskareförbundet:	
Styrelsens sammanträde d. sid. 19 okt. 1922	129
Uppsatser:	
Fiskerinäringssakkunniges betänkande	132
Jaktsakkunniges förslag rör jakt och fågelskydd m. m.	137
Internationell förening för teoretisk och praktisk lim- nologi	141
Litteraturmeddelanden:	
<i>Stankovitsch, S.</i> Étude sur la morphologie et la nutrition des alevins de poissons cy- prinides	142
<i>Kölkowitz, R.</i> Pflanzen physio- logie	144
<i>Freidenfeldt, T.</i> Undersökningar över gösens tillväxt, sär- skilt i Hjältaren	145
<i>Baker, Fr. C.</i> The Productivity of invertebrate Fish Food on the Bottom of Oneida Lake, with Special Refer- ence to mollusks	147
<i>Nilsson, David.</i> Några insjö- fiskars ålder och tillväxt i Bottniska viken och Mälaren	149
<i>Ekman, Sven.</i> Djurvärldens utbredningshistoria på den skandinaviska halvön	150
<i>Naumann, Einar.</i> 21 olika ar- beten, blott uppräknade	151
Smärre meddelanden:	
Ålens fortplantning	153
Fiskeribokföringsstationer 1920	153
Fiskodlingsanstalterna 1920	153
Dödade skålar 1920	154
Inköpsföreningar för fiske- redskap	154
Fiskodlingen i Bodensjön	154
Lyckad sutareinplantering i Västerbotten	155
Lyckad sakinplantering i Västerbotten	155
Vintersillfisket felslaget	156
Förbud mot kräftfiske med bloss	156
Förbud mot skjutning av fisk	157
Sillrekognoseringar 1920—21	160